

Central kohærens og eksekutivfunktion

Set i autistisk perspektiv

Man taler om

Weak central coherence og
Impaired executive function

fordi autisme hører under psykiatrien

Men er det rimeligt?

Jeg vil i det følgende gennemgå

den centrale kohærens og eksekutivfunktionen
fra et autistisk perspektiv

det vil sige som
alternative og atypiske, beregnet til at løse
andre opgaver.

Vi løser ikke vigtige og samfundsnyttige
opgaver på trods af vores 'svage centrale
kohærens' og 'nedsatte eksekutivfunktion',
men på grund af den!

Autismen og normaliteten udspringer af samspillet mellem hjernen og sanserne, der jo er hjernens informationssystem

Normaliteten viser sig ved et godt filter, der gør sanseindtrykkene lette at overskue og derfor sikrer et hurtigt overblik

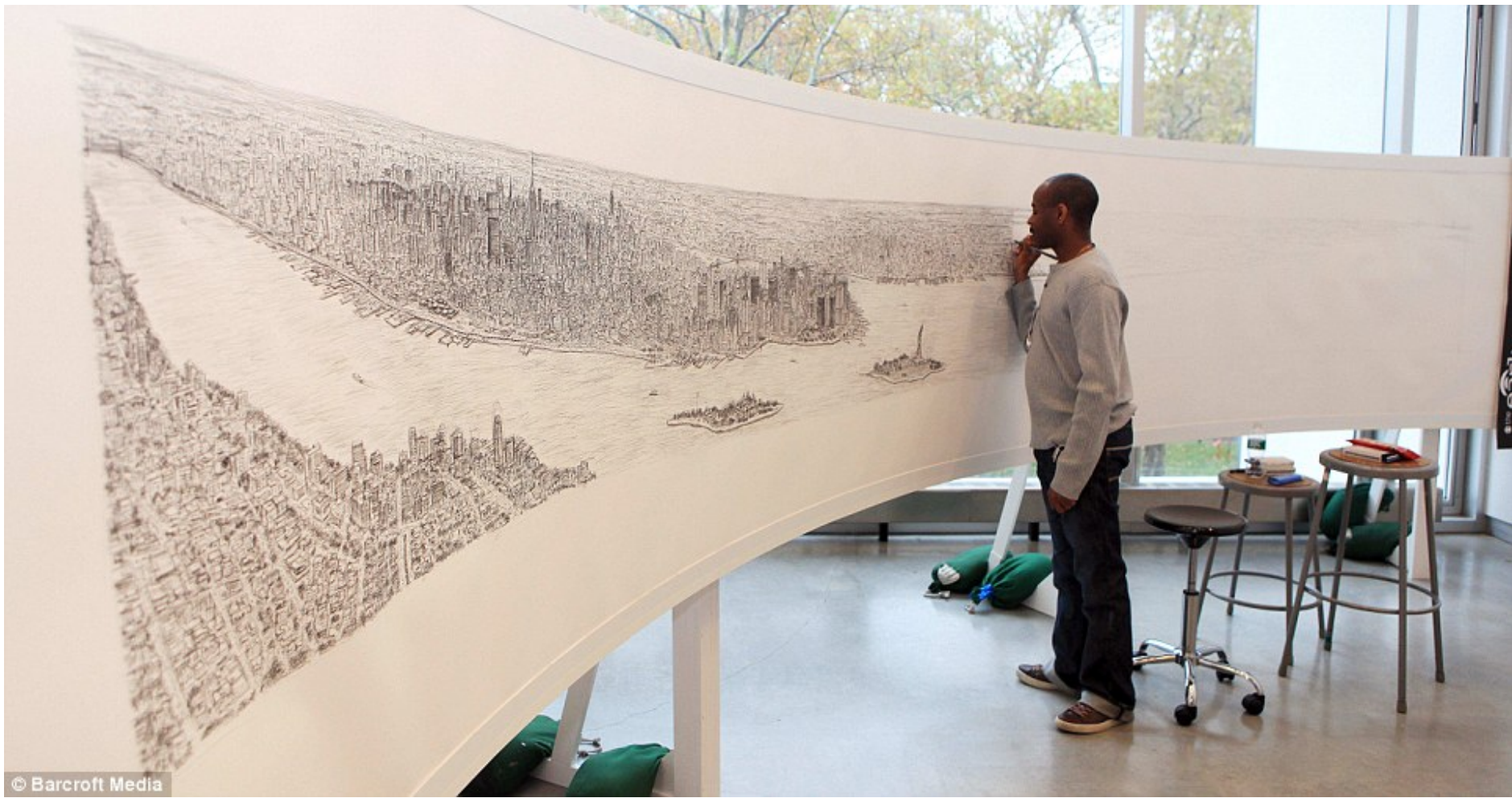
Dette filter mangler eller fungerer dårligt ved autisme, hvor detaljerne derfor spiller en vigtig rolle.

Det svage filter gør, at vi får alle sanseindtryk kastet i hovedet uden beskyttelse.

Vi starter derfor i detaljerne og er derfor længere end neurotyperne om at skabe os overblik.

Da NT-erne udgør flertallet, bliver det kaldt

Weak central coherence

Autister bruger ikke overblik, men underblik

Det, at vi starter i detaljen, betyder at vi ikke, som flertallet, danner os overblik og forståelse ovenfra og ned, men nedefra og op.

Det har betydning både for vores centrale kohærens og vores eksekutivfunktion.

Det giver os store problemer i det daglige, da al undervisning, information og endda sproget selv baserer sig på overblikket

Plussiden

Sans for detaljer

Mønstergenkendelse og evnen til at slå ned på detaljer.

God hukommelse

Konkret analyse

Minussiden

neurotyperne lærer rent faktisk nogle nyttige ting i deres tidlige barndom, som vi på grund af vores alternative indretning ikke umiddelbart lærer

Vi lærer ikke kommunikation, dialog og
perspektiv

Vi lærer ikke nonverbalt sprog

Konsekvenser af at være en underblikker

Der hvor andre begynder at tænke stopper vi.

Koncepter og forklaringer er baseret på overblikstænkningen og forudsætter at man selv tænker videre automatisk nedefter.

Det såkaldte top-down

For os er konceptet slutstenen, navnet på den rapport der beskriver resultatet af vores underblik

Vi kan godt forstå koncepter, men de hjælper os ikke, før vi har dannet vores underblik, vores bottom-up.

Vi skal ikke lære at forstå, vi forstår kun ved at regne

Modsat NT erne tænker vi ikke automatisk videre

Det er en af de største ulemper ved underblikket

Eksekutivfunktion

Handler om vores evne til at løse opgaver og problemer og håndtere vores daglige liv
Vores selvhjulpenhed

Den bliver normalt holdt op mod den neurotypiske selvhjulpenhed, og der kommer vi naturligvis håbløst til kort, vi er indrettet til at løse andre opgaver.

Træning

Løsning af opgaver er noget man kan blive bedre til ved at træne. Faktisk handler al opdragelse, skolegang og uddannelse om at styrke den medfødte eksekutivfunktion og øge den enkeltes chancer for at klare sig i tilværelsen og på den måde blive et nyttigt og værdifuldt medlem af samfundet.

Desværre sigter alt sammen på at styrke den neurotypiske eksekutivfunktion.

Men vi har jo både brug for og krav på at få uddannet vores eksekutive evner.

Men vi bliver nok nødt til selv at formulere kravene og behovet

Og hvad er det så vi har brug for at få styrket eksekutivt?

Det er blandt andet nogle af de ting, som de andre har lært via de første fem leveår:

Mentalisering
Kommunikation
Dialog

Endvidere har vi brug for træning i at lære at afkode vores følelser hurtigere og bedre

Vi har brug for at lære planlægning på en måde, der virker for os

Vi har brug for at lære at håndtere de fælder, der ligger i sproget, og lære at tænke videre på en måde der er effektiv for os

Vi har brug for redskaber til at håndtere det nonverbale sociale cirkus.

Og vi har brug for at lære at indgå i og vedligeholde netværk

Men hvordan?

Der er ingen lette løsninger og meget få kvalificerede pædagoger og mentorer.

Og vi er alle meget forskellige og har forskellige resurser.

Jeg vil i det efterfølgende tage udgangspunkt i nogle af de processer jeg har været igennem og prøve at illustrere nogle af de muligheder vi har for at udvikle vores færdigheder og nogle af de problemer der er.

Vi lærer af de udfordringer vi får og de interesser vi udvikler.

Jeg har udvalgt nogle få begivenheder. Ikke fordi de i sig selv er interessante, men fordi jeg lærte vigtige ting af dem, som jeg håber andre kan have gavn af at høre om **og tænke videre** på.

lagttage bierne i haven

Træning i indhentning af informationer
træning i mentalisering

En skelsættende skakturnering

Mentalisering

Dialog og kommunikation

Universitetet

Planlægning og struktur

Analyseteknikker

Kommunikation

LARA

Mentalisering
Profiltegning

Fødselsdagstalen

Udtrykke sig positivt

Skakklubben

Planlægning

Organisering

Dagsordener

Menneskehåndtering